

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת נדה

דפים יח - כה, פרשת וירא תש"פ

דרך ישרה תמצית הדף

דף יח

יוב כודאי. *ספק כודאי. *תינוק בצד העיסה.

- המקומות שעשו חכמים הרוב כודאי 1. מקור בדם הפרוזדור ששורפין עליו תרומה. 2. שליא בבית טמא, שאין שליא בלא ולד. 3. מפלת חתיכה אמו טמאה, ולא אמרינן שבאת מגוף אטום.
- מקשינן דאיכא עוד ספק כודאי 1. תשע חנויות, איירי בטומאה ולא באיסור. 2. תשע צפרדעין ושרץ ונגע באחד, ודחי בטומאה דאשה. 3. ריב"ל דעברה בנהר והפילה מביאה קרבן ונאכל, ודחי דהוי שמעתתא. 4. שלשה למעוטי, אם רוב שיש עמו חזקה, והא אמרה חדא זימנא בתינוק בצד העיסה ובצק בידו. 5. רובא דר"י במפלת חתיכה שמטמא אף כשאין דם.
- תינוק בצד העיסה ובצק בידו 1. ר"מ מטהר, סמוך מיעוטא דתינוקות שלא מטפחין וחזקת טהרה של העיסה. 2. לרבנן מיעוטא כמאן דליתא, ורובא וחזקה רובא עדיף.

דף יט

מראות טמאות. *כי יפלא. *משקה וכתם. *דם מכה.

- מראות הדמים הטמאים באשה לכו"ע 1. אדום כדם המכה, כדלקמן. 2. שחור, כחרת הניתך בדיו, והוא אדום שלקה. 3. כקרן כרכום, הברור שבו, בשורה האמצעית שיש בה שלש עלים. 4. כמימי אדמה מבקעה שמינה, ומציף מים כל שהוא. 5. יין שרוני מזוג שני חלקים מים ואחד יין, ובכוס טבריא פשוט. 6. לבי"ש אף כמימי תלתן. 7. מימי בשר צלי. 8. ירוק, ופליגי תנאי בהם אם טמא, טהור או תולין.
- כי יפלא, המח' 1. בין דם לדם, ש"מ דיש דם טהור ודם טמא. 2. נגע לנגע, בנגעי אדם בבהרת קדמה לשיער לבן. 3. בבתים, אי בעי בקרן זוית. 4. בבגדים, האם פריחה טהורה.
- מתי קאמר ר"מ דיטמא משום משקה אם לא משום כתם 1. ס"ל לר"מ כעקביא ואמר לרבנן שאם יצא מגופה עכ"פ תטמא מדין משקה, ודחי נימא משום רואה. 2. קאמר שאם ראתה אדום ואח"כ ירוק יטמא כמשקה זבה, ולרבנן בעינן דומיא דרוק שמתעגל ויוצא, ונדחה. 3. יכשיר זרעים כמשקה, ורבנן בעי דם חללים, ונדחה. 4. למסקנא אמר שילמדו בגז"ש דשלחין ושולח מים, ודחו דא"א לדון ק"ו מעצמו.
- איזהו דם מכה 1. שור שחוט בתחילת השחיטה. 2. כדם צפור חיה, ובעי אם למעט מתה או כחושה, תיקו. 3. כדם מאכולת של ראש. 4. דם אצבע קטנה של יד של בחור שלא נישא, שניגפה וחיתה וחזרה ונגפה.

דף כ

שחור. *עמוק ודיפה. *עצירה. *מעשי בדיקות. *נאמנות אשה.

- דיני שחור 1. כקיר כדיו וכעורב טמאה, וזהו עמוק מכאן טמא. 2. כזית כזפת וכעורב טהורה, וזהו דיהה מכאן.
- שחור זהו כמו לבוש אוכמא דטייעא. 4. כלים אוליירין הבאים ממדינת הים. 5. פליגי אם בודקין שחור ע"ג מטלית לבנה או אדומה.
- דין עמוק ודיפה 1. לעולם בכולן עמוק טמא ודיפה טהור, ונקט בשחור משום שלקה. 2. לר"א בכולם עמוק ודיפה טמא, שיעורא דרבנן בשחור כיון אהני לדיפה דדיפה. 3. א"ד בכולן עמוק ודיפה טהור, חוץ משחור דמהני שעורא דרבנן. 4. לבר קפרא בל"ק, חוץ ממוזג שעמוק ודיפה טהור.
- עוכרין ביד ולא בכלי 1. בעי האם קאי על בדיקה בידו או בכלי, ופשט דבודק רק בכוס. 2. בעי אם בודק בכוס יכול לעכור ביד, ועלה בתיקו.
- מעשי בדיקה 1. בר קפרא טיהר כשמועתו עמוק ודיפה. 2. ר"ח שבר גרגישתא ובדק, ודוקא הוא דחכים. 3. חכמת רבי חנינא גרמה שר' יוחנן לא ראה. 4. ענותנותו של ר"ח גרמא שר"א יראה. 5. ר' זירא לא ראה, משום דלא בקי בטבעא דבבל. 6. עולא לא ראה באתריה דרב יהודה. 7. ר"א מריה דא"י נקרא כן, שידע ע"פ הריח לומר דדם חימוד היה. 8. רבא ידע להבדיל בין מיני דם למכה, ובאחרון שהיה דם כנים לא ידע, ורק שלח לה מסרק מתנה. 9. ר"י בתחילה ראה, ואח"כ לא כיון דטיפה קמיתא בעי והיא זהימא. 10. דם ילתא רבב"ח טימא ור"י טיהר, כיון דתמיד כה"ג היה מטהר לה. 11. רבי ראה בלילה וטימא, וביום טיהר, ואח"כ שוב טימא.
- נאמנות אשה 1. לומר כזה ראיתי ואבדתיו נאמנת. 2. לומר כזה טיהר חכם דליתיה קמא, מיייתי מילתא דשרי, ודחי דר"י סמך על לימודו.

הדרן עלך פרק שני דנדה – כל היד

פרק שלישי – המפלת חתיכה

דף קא- כב

טומאה במפלת. *חתיכה בלא דם. *שאינה מהגוף.

- דיני טומאה במפלת 1. המפלת חתיכה, אם יש עמה דם טמאה ואם אין עמה דם לתי"ק טהורה ולר"י טמאה. 2. כמין קליפה ושערה תטיל למים אם נימוחו טמאה ואם לאו טהורה, וכן הדין ברואה דם יבש. והשריה בפושרין ובעי האם צריך מעת לעת, ולרשב"ג ממעכתו ברוק ע"ג הצפורן. 3. כמין דגים וחגבים אם אין עמהם דם טהורה, ודעת ר"י, לר"ל פליג ומטמא, ולרבי יוחנן מודה כיון שדם לא יכול לקרוש ולהעשות בריה. 4. כמין בהמה חיה ועוף, לר"מ תשב לזכר או לנקיבה, ולחכמים כל שאין בו מצורת האדם אינו ולד.
- המפלת חתיכה שאין עמה דם 1. לתי"ק טהור בשאר המראות, ופליגי האם ה"ה בארבעת מראות הדמים הטמאים. 2. ר"י מטמא, לשמואל ורבי יוחנן רק בארבעת המראות, ולר"י דווקא כשאינה יודעת מה הפילה, ולברייתא מטמא בכל המראות דקסבר א"א לפתיחת הקבר בלא דם. 3. לסוכמוס מצא דם בתוכה טמאה. 4. לרבי אחא אם תוכה מאדים טמאה. 5. לרבי בנימין טמאה בחתיכה לבנה שיש בה עצם. 6. לרשב"י רק אם מצא בתוכה דם אגור.
- טומאה שלא יצאה מהגוף מעצמה 1. הרואה דם בשפופרת טהורה שנאמר בבשרה, ומיייתי מחלוקת ברואה דם בחתיכה, ופלוגתייהו להו"א ברואה בשפופרת ודחי דלכו"ע טהורה, ופליגי האם דרכה של אשה לראות דם בחתיכה, או פליגי במקור מקומו טמא. 2. ברואה קרי נאמר כי תצא ממנו ובעי ברואה בקיסם, ופשט דטהור

כיון ששיעורו כחתימת פי האמה, והא דסותר בזיבה כיון שא"א לש"ז בלא צחצוחי זיבה, מיהו אינה כזיבה גמורה לסתור שבעה.

ג דף כג

אין בהמה. *לימוד מגז"ש. *בהמה במעי אדם.

1. טעמא שהמפלת מין בהמה לר"מ תשב לזכר או לנקיבה 1. נאמרה בו יצירה כאדם, ואף דאשכחן לשון יצירה בתנין מיהו נאמר בו בראיה או דאינו מופנה, הר נקרא גוש, ורוח הוי דברי קבלה. 2. עיניהם דומות כשל אדם, ואמרינן דה"ה נחש. 3. עיניהם הולכות לפנייהם כשל אדם ולכן עופות זהו רק קריא וקיפופא, ומייתי ראייה דבעופות תיבדק בקריא וקיפופא וזהו לר"מ, ודחי דלמא רבנן מטמאו בהו הואיל ויש להם לסתות כאדם. 4. לימוד מגזירה שוה 1. אינו מופנה כלל, לל"ק אין למדין ומשיבין. 2. מופנה מצד אחד, לר"ש למדין ואין משיבין ולרבנן משיבין, והנפ"מ להעדיף מופנה מצד אחד. 3. מופנה משני צדדין לכו"ע למדין ואין משיבין. 4. בהמה במעי אדם, האיבעיות 1. קיבל אביה קידושין אינו נאסר באחותו, כיון שאין במינו מתקיים ולא הוי בחייה, ומייתי דהנולד אחריו בכור לנחלה ש"מ דלא חי, ודחי דזהו משום שאין לבו של אביו דוח עליו. 2. לר"מ דהוי ולד מעליא בעי באדם במעי בהמה האם מותר באכילה.

ג דף כד

אין צורת אדם. *שסועה. *גוונים ואבא שאול.

1. הולדות שאין להם צורת אדם ודינם 1. לחכמים כל שאין לו צורת אדם אינו ולד, פליגי אי ר"מ בעי מצורת אדם ולרבנן כל צורת אדם, או דלרבנן מקצת צורה הניכרת ור"מ סגי כל שהוא. 2. נברא בעין אחת ובירך אחד, מן הצד אמו טמאה ובאמצע אמו טהורה. 3. ושטו נקוב אמו טמאה ואטום טהורה. 4. המפלת גוף אטום וזהו חסר כדי שינטל מן החי וימות אינה טמאה, ושעור החסרון לרבי זכאי עד הארכובה דקסבר טריפה אינה חיה, לרבי ינאי עד לנקביו דקסבר ניטל הירך וחללה נבילה, ולרבי יוחנן עד מקום טיבורו. 5. גולגלתו אטומה אפילו כל שהוא, אמו טהורה. 6. כמין אפקתא דדיקלא שידי ורגליו על כתיפו טהורה. 7. מי שפניו מוסמסין, לל"ק רבי יוחנן מטמא ור"ל מטהר ולל"ב לכו"ע טמאה, ופליגי בפניו טוחות ואיפכא דר"י מטהר ור"ל מטמא. 8. ברית גוף או ראש שאינו חתוך אמו אינה טמאה, כיון שלא ראוי לחיות שמונה ימים. 9. דמות לילית אמו טמאה, כיון שהוא ולד עם כנפים. 10. דמות נחש טמאה, היות וגלגל עינו עגול כשל אדם. 11. בריה שיש לה שני גבין ושני שדראות, לרב באשה אינו ולד ובמעי בהמה אסור באכילה, ולשמואל באשה ולד ובבהמה מותרת, ופליגי האם השסועה שנאסרת ישנה בריה בפ"ע או רק במעי אמה. והשמועות 1. ר"ח בן אנטיגנוס פוסל לעבודה ודחי דקאי על מי ששדרתו עקומה. 2. בן ח' חדשים בבהמה גסה וד' בדקה הימנו ולמטה אסור יצא השסועה, לרב הנהו שרי במעי אמן והשסועה אסורה, ולשמואל בהנך כלו חדשיו ויצא מותר והשסועה אם יצאה נאסרה. ובעי האם בהמה גסה יולדת לשבעה כמו אשה, ומייתי הימנו ולמטה אסור, ודחי דלמא קאי רק על בהמה דקה וקמ"ל דבציר תרי ירחי לא חי. 12. המפלת שפיר מלא גוונים לא חוששת לולד שנימוח כיון שנעשה מהרבה יין חי או מזה שלא חסר או מזה שיש כמה גוונים. ואגב כך מייתי דברי אבא שאול 1. היה קובר מתים, ועצמות השותה יין חי שרופין מזוג סכוין וכראוי משוחין. 2. שתייתו מרובה מאכילתו שרופין אכילתו מרובה סכוין וכראוי משוחין. 3. רץ אחר צבי ורץ ג' פרסאות של מת והיתה של עוג. 4. עמד בגלגל עינו של אבשלום עד חוטמו. 5. היה ארוך בדורו, והגיעו זה לכתף של זה: רבי טרפון, ר"מ, רבי, רבי חייא, רב, רב יהודה, אבא דיילא, פרשתבינא עד חציו וכו"ע לדידיה עד מתניו.

שאלות לחזרה ושינון

פרק שלישי- המפלת חתיכה

⌘ דף כא- כב

א. דיני טומאה במפלת (4)

ב. הדין במפלת חתיכה ללא דם (6)

ג. טומאה שלא יצא מהגוף בפ"ע (2)

⌘ דף כג

א. מדוע לר"מ המפלת מין בהמה מטמאה כאדם (3)

ב. דיני לימוד מגזירה שוה (3)

ג. האיבעיות בבהמה במעי אדם (2)

⌘ דף כד

א. הולדות שאין להם צורת אדם ודינם (10)

ב. המח' בשסועה והיכן והשמועות (2)

ג. דברי אבא שאול (5)

⌘ דף יח

א. המקומות שחכמים עשו רוב כודאי (3)

ב. הקושיות דמצינו עוד ספק כודאי (5)

ג. תינוק בצד העיסה ובצק בידו (2)

⌘ דף יט

א. מראות הדמים הטמאים באשה לכו"ע (6)

ב. כי יפלא, במה נחלקו (4)

ג. על מה קאמר ר"מ דיטמא משום משקה (4)

ד. איזהו דם מכה (4)

⌘ דף כ

א. דיני שחור (5)

ב. דיני עמוק ודיהה (4)

ג. דיני עכירת המים (2)

ד. המעשים בבדיקה (11)

ה. נאמנות אשה (2)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות	יבמות	ברכות עם מחודדין בפ"ך.
עבודה זרה הוריות	כתובות	שבת מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ך	נדרים	עירובין
זבחים	נזיר סוטה	פסחים
מנחות	גיטין	שקלים ר"ה
חולין	קידושין עם תורתך שעשועי,	יומא
עם הקדמות ומושגים	סימני הדף, ותוספתא	סוכה
בכורות	בבא קמא	ביצה תענית
ערכין-תמורה	בבא מציעא	מגילה-פורים עם מדרש,
כריתות-מעילה	בבא בתרא א-ב	תוספתא, ותמצית מחור יין לרמ"א
נדה	סנהדרין א-ב עם "יש סדר	מו"ק חגיגה
	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~370~

המערכת